

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
Основи інклюзивної освіти
підготовки бакалавра
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійної програми Початкова освіта

Силабус освітнього компонента «Основи інклюзивної освіти» підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта, за освітньо-професійною програмою Початкова освіта

Розробники: Сидорук Ірина Ігорівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, доцент

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
протокол № 1 від 28 серпня 2021 року

Силабус освітнього компонента перезатверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
протокол № 2 від 12 вересня 2023 р.

Завідувач кафедри: _____ (Кузава І.Б.)

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність 013 Початкова освіта Освітньо-професійна програма Початкова освіта Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>90/3</u>		Рік навчання 3
ІНДЗ: €		Семестр 6-ий
		Лекції 22 год.
		Практичні (семінарські) - 22 год.
		Лабораторні _ год.
		Індивідуальні _ год.
		Самостійна робота - 38 год.
		Консультації - 8 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладачів

ППП Сидорук Ірина Ігорівна

Науковий ступінь доктор педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: +380953092902, Sudoryk_Ira@ukr.net

Дні занять <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Силабус освітнього компонента (далі – ОК) «Основи інклюзивної освіти» є нормативним документом Волинського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта денної форми навчання. Силабус укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).

Визначає обсяги знань, що зазначені у освітній програмі і які повинен опанувати здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; алгоритм вивчення навчального матеріалу освітнього компонента; необхідне методичне забезпечення; складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

ОК «Основи інклюзивної освіти» належить до циклу нормативних дисциплін професійної підготовки бакалаврської освітньо-професійної програми Початкова освіта.

2. Мета та завдання освітнього компонента

Мета ОК полягає в засвоєнні філософських, нормативно-правових та організаційних основ інклюзивної освіти; здійсненні особистісно-мотиваційної, когнітивної та практичної підготовки бакалаврів зі спеціальності 013 Початкова освіта до реалізації інклюзивної моделі освіти в Україні.

Завдання ОК: на основі аналізу провідних концептуально-методологічних підходів сформулювати і систематизувати наукові уявлення майбутніх вчителів початкової школи про загальні тенденції розвитку інклюзивної освіти у світі та в Україні; сформулювати

відповідні практичні навички і уміння, компетентності; визначати зміст, методи і оптимальні структурно-організаційні форми здійснення майбутньої професійної діяльності бакалаврів початкової освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта у закладах з інклюзивним навчанням; сформувати у здобувачів уявлення про побудову стратегій взаємодії з батьками вихованців з порушеннями психофізичного розвитку та спеціалістами, а також щодо професійно важливих якостей особистості вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти; виробити навички командної роботи під час навчання та виховання учнів початкової школи із особливостями психофізичного розвитку в закладах загальної середньої освіти.

3. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до освітньо-професійної програми Початкова освіта у результаті вивчення ОК «Основи інклюзивної освіти», у здобувачів вищої освіти необхідно сформулювати такі **компетентності**:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

Результати навчання (РН):

ПРН- 01. Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПРН-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПРН-08. Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПРН-10. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН-13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПРН-14. Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

ПРН-15. Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

Методи навчання: загальнонаукові й психолого-педагогічні методи; сучасні методи корекційного навчання: теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі, методи організації самостійної роботи, контрольні-оцінювальні; традиційні та нетрадиційні методи навчання. Зокрема: 1) словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вправа, практична робота) (за джерелом інформації); 2) індукція, дедукція; традукція (за логікою викладу); 3) пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі (за рівнем пізнавальної активності); 4) методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок (за основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання); 5) інтерактивні методи тощо.

4. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні та нормативно-правові засади інклюзивної освіти						
Тема 1. Предмет, завдання, цілі ОК «Основи інклюзивної освіти». Загальні питання освіти. Концептуальні засади процесу інклюзії загальної освіти. Загальна характеристика моделей	6	2	2	-	2	ДС, РМГ, ІРС / макс. кі-сть балів за практичне заняття - 3

інклюзивної освіти учнів молодшого шкільного віку. Діти, що потребують корекції психофізичного розвитку, як суб'єкти інклюзивної освіти. Вплив інклюзивної освіти на розвиток та соціалізацію учнів, які потребують корекції психофізичного розвитку.						
Тема 2. Законодавче та нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку. Аналіз міжнародного законодавства у сфері інклюзивної освіти. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти. Нормативно-правова база управління освітою та правові засади регулювання діяльності закладу освіти з інклюзивним навчанням.	4	2	2	-	-	ДС, РМГ, ІРС / 3
Тема 3. Дитина з ООП як суб'єкт інклюзивної освіти. Особливості психофізичного розвитку дітей з ООП. Діти з особливими освітніми потребами. Когнітивні порушення. Синдром Дауна. Наскрізні порушення розвитку. Розлади аутистичного спектра. Розлади мови та мовлення. Сенсорні порушення (зору, слуху). Порушення фізичного розвитку. Емоційні та поведінкові порушення.	12	2	2	6	2	ДС, РМГ, ІРС / 3
Разом за модулем 1	22	6	6	6	4	9
Змістовий модуль 2. Сучасна практика організації інклюзивної освіти в Україні						
Тема 4. Організація освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами в умовах ЗЗСО (початкова школа). Нормативно-правова база щодо організації інклюзивної освіти в початковій школі. Алгоритм створення	8	2	2	4	-	ДС, РМГ, ІРС / 3

інклюзивного класу. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП.						
Тема 5. Заклад загальної середньої освіти: рівні підтримки. Перший рівень підтримки та його характеристика. Другий рівень підтримки та його характеристика. Третій рівень підтримки та його характеристика. Четвертий рівень підтримки та його характеристика. П'ятий рівень підтримки та його характеристика.	10	2	2	4	2	ДС, РМГ, ІРС / 3
Тема 6. Індивідуальна програма розвитку (ІПР) дитини з особливими освітніми потребами. Поняття «індивідуальна програма розвитку дитини». Нормативно-правове забезпечення створення ІПР. Структура індивідуальної програми розвитку дитини з порушеннями психофізичного розвитку. Послідовність створення індивідуальної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами. Діяльність вчителя та асистента вчителя для моделювання індивідуального розвитку дитини. Моніторинг досягнень та моніторинг реалізації ІПР.	10	2	2	4	2	ДС, РМГ, ІРС / 3
Тема 7. Організація професійної діяльності вчителя/асистента вчителя в умовах інклюзивного навчання (початкова школа). Організаційні засади діяльності вчителя в інклюзивному класі. Організаційні засади діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі. Співпраця вчителя та асистента вчителя в	8	2	2	4	-	ДС, РМГ, ІРС / 3

інклюзивному освітньому середовищі.						
Тема 8. Оцінювання навчальних досягнень учнів із особливостями психофізичного розвитку. Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів. Складання індивідуального навчального плану. Модифікація та адаптація курикулуму. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів.	8	2	2	4	-	ДС, РМГ, ІРС / 3
Тема 9. Роль батьків в інклюзивному процесі. Партнерство між родиною і закладом загальної освіти як необхідна передумова успішної інклюзії. Права батьків. Комунікація з батьками, налагодження співпраці.	8	2	2	4	-	ДС, РМГ, ІРС / 3
Тема 10. Корекційно-розвивальна робота як складова частина інклюзивного навчання. Сутність корекційно-розвиткового компоненту освіти дітей з особливими освітніми потребами. Основні принципи корекційно-розвивальної роботи. Шляхи реалізації корекційно-розвиткового компонента. Використання спеціальних засобів корекції в освітньому процесі та режим дня. Виконання батьками вимог і рекомендацій фахівців щодо корекційного впливу на дитину	8	2	2	4	-	ДС, РМГ, ІРС / 3
Тема 11. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища ЗЗСО. Розвиток універсального дизайну. Принципи універсального дизайну. Універсальний дизайн в освіті для сучасних	8	2	2	4	-	ДС, РМГ, ІРС / 3

шкіл. Стратегії навчання, що підтримують універсальний дизайн. Допоміжні технології та універсальний дизайн у процесі вивчення окремих навчальних предметів. Використання «розумного пристосування» і допоміжних технологій у роботі з дітьми з різними типами особливих потреб. Стратегії співпраці та універсальний дизайн.						
Разом за модулем 2	68	16	16	32	4	24
ІНДЗ						7
Модульна контрольна робота 1						МКР/30
Модульна контрольна робота 2						МКР/30
Всього годин/Балів	90	22	22	38	8	100

Примітки: ^{1/} Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компонента у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

^{2/} *Методи та форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Таблиця 3

№	ТЕМИ	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні та нормативно-правові засади інклюзивної освіти		
1	Тема 3. Дитина з ООП як суб’єкт інклюзивної освіти. Особливості психофізичного розвитку дітей з ООП. Скласти 30 тестових завдань з теми різного рівня складності.	6
Змістовий модуль 2. Сучасна практика організації інклюзивної освіти в Україні		
2	Тема 4. Організація освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами в умовах ЗЗСО (початкова школа). Скласти 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	4
3	Тема 5. Заклад загальної середньої освіти: рівні підтримки. Скласти 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	4
4	Тема 6. Індивідуальна програма розвитку (ІПР) дитини з особливими освітніми потребами. Скласти 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	4
5	Тема 7. Організація професійної діяльності вчителя/асистента вчителя в умовах інклюзивного навчання (початкова школа). Скласти 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	4
6	Тема 8. Оцінювання навчальних досягнень учнів із особливостями психофізичного розвитку.	4

	Скласти 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	
7	Тема 9. Роль батьків в інклюзивному процесі. Скласти 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	4
8	Тема 10. Корекційно-розвивальна робота як складова частина інклюзивного навчання. Скласти 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	4
9	Тема 11. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища ЗЗСО. Скласти 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	4
РАЗОМ:		38

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета науково-дослідного завдання: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування теоретичних знань із ОК, удосконалення навичок самостійної науково-дослідної діяльності.

Завдання: підготуйте та проведіть опитування, анкетування на власноруч обрану проблему, що стосується будь-якої теми з ОК. Для цього: сформулюйте проблему, відповідно до обраної теми. Розробіть питальник (анкету). Здійсніть кількісну обробку отриманих даних та проаналізуйте отримані Вами результати опитування (анкетування).

Критерії оцінювання ІНДЗ

Таблиця 4

Максимальна кількість балів	Критерії оцінювання роботи
1 балів	Актуальність обраної проблеми
2 бала	Якість розробленої анкети
2 бала	Якість, чіткість, повнота кількісної обробки отриманих даних та аналізу результатів анкетування
1 балів	Творчий підхід до виконання ІНДЗ
1 балів	Якість оформлення роботи
7 балів	Разом

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Основи інклюзивної освіти» здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (URL: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/2023_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf) за **100-бальною шкалою**, на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК, засвоєння якого перевіряється під час цих видів контролю. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Максимальна кількість балів за поточний контроль з ОК «Основи інклюзивної освіти» становить **40 балів**.

Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, виконання ІНДЗ тощо. Здобувачі вищої освіти мають виконувати та надавати викладачеві виконані завдання до кожного практичного заняття в день його проведення, відповідно до розкладу. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання. Він проводиться у формі модульного контролю, семестрового екзамену. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль з ОК «Основи інклюзивної освіти» становить **60 балів**.

Завдання підсумкового модульного контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо. Він здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання та проводиться або під час навчального заняття (його частини), або поза розкладом згідно за окремим графіком. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих тестів або в режимі комп'ютерної діагностики. Здобувач освіти вважається таким, що приступив до проходження модульного контролю, якщо він допущений до нього, з'явився на контрольний захід та отримав тестові завдання. Критерії оцінювання модульного тесту: кожна правильна відповідь модульного тесту оцінюється в один бал (30 тестових питань).

Підсумкова модульна оцінка з ОК «Основи інклюзивної освіти» визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом ОК.

Якщо сума підсумкових модульних оцінок з ОК становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка. Іспит складається у випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Здобувач освіти може додатково скласти ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважної причини), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час на консультаціях (відповідно до графіку, затвердженого на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти) до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Складання та перескладання іспиту проводиться згідно розкладу. Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні

права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзамену – заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до «Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки» ([URL: https://v.gd/FJ6BHO](https://v.gd/FJ6BHO)).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) ОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль знань здобувачів освіти з ОК «Основи інклюзивної освіти» здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/2023_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf за 100-бальною шкалою.

Підсумкова семестрова оцінка з ОК виставляється без складання іспиту за результатами поточного і модульного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силябусом, і набрав при цьому не менше як 75 балів. Така оцінка зараховується за згодою здобувача освіти і виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти.

Екзамен складається, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг або за результатами поточного і модульного контролю набрав менше як 75 балів. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт анулюються. Екзаменаційна оцінка визначається в балах за результатами виконання екзаменаційних завдань за шкалою від 0 до 60. Підсумкова семестрова оцінка визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах.

Екзамен з ОК «Основи інклюзивної освіти» відбувається в період заліково-екзаменаційної сесії згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом у формі тестового контролю. Здобувачам освіти пропонуються тестові завдання у кількості 30 запитань (максимально 2 бала за одну вірну відповідь). Види тестових завдань: із вибором однієї правильної відповіді; із вибором декількох правильних відповідей; на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень; завдання на відтворення

правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті; завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь. Тестові завдання складаються відповідно до питань, котрі виносяться на іспит. Програма іспиту затверджується на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.

Орієнтовний перелік питань, котрі виносяться на іспит:

1. Концептуальні засади процесу інклюзії загальної освіти.
2. Загальна характеристика моделей інклюзивної освіти учнів молодшого шкільного віку.
3. Діти, що потребують корекції психофізичного розвитку, як суб'єкти інклюзивної освіти.
4. Вплив інклюзивної освіти на розвиток та соціалізацію учнів, які потребують корекції психофізичного розвитку.
5. Аналіз міжнародного законодавства у сфері інклюзивної освіти.
6. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти.
7. Нормативно-правова база управління освітою та правові засади регулювання діяльності закладу освіти з інклюзивним навчанням.
8. Дитина з ООП як суб'єкт інклюзивної освіти. Особливості психофізичного розвитку дітей з ООП (за нозологіями).
9. Нормативно-правова база щодо організації інклюзивної освіти в початковій школі.
10. Алгоритм створення інклюзивного класу.
11. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП.
12. Заклад загальної середньої освіти: рівні підтримки.
13. Поняття «індивідуальна програма розвитку дитини».
14. Нормативно-правове забезпечення створення ІПР.
15. Структура індивідуальної програми розвитку дитини з порушеннями психофізичного розвитку.
16. Послідовність створення індивідуальної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами.
17. Діяльність вчителя та асистента вчителя для моделювання індивідуального розвитку дитини.
18. Моніторинг досягнень та моніторинг реалізації ІПР.
19. Організаційні засади діяльності вчителя в інклюзивному класі.
20. Організаційні засади діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі.
21. Співпраця вчителя та асистента вчителя в інклюзивному освітньому середовищі.
22. Оцінювання навчальних досягнень учнів із особливостями психофізичного розвитку.
23. Партнерство між родиною і закладом загальної освіти як необхідна передумова успішної інклюзії. Права батьків. Комунікація з батьками, налагодження співпраці.
24. Сутність корекційно-розвиткового компонента освіти дітей з особливими освітніми потребами.
25. Основні принципи корекційно-розвивальної роботи.
26. Шляхи реалізації корекційно-розвиткового компонента.
27. Використання спеціальних засобів корекції в освітньому процесі та режим дня.
28. Виконання батьками вимог і рекомендацій фахівців щодо корекційного впливу на дитину.
29. Розвиток універсального дизайну. Принципи універсального дизайну.

30. Універсальний дизайн в освіті для сучасних шкіл. Стратегії навчання, що підтримують універсальний дизайн.

31. Допоміжні технології та універсальний дизайн у процесі вивчення окремих навчальних предметів.

32. Використання «розумного пристосування» і допоміжних технологій у роботі з дітьми з різними типами особливих потреб.

33. Стратегії співпраці та універсальний дизайн.

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

Таблиця 5

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
3 бала	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки
2,5 бала	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки
2 бал	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє достатні знання окремих положень. Але при висвітленні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому незначні неточності, помилки
1,5 бала	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює певну частину навчального матеріалу, висвітлює його зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Але при висвітленні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому неточності, помилки
1 бал	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який має фрагментарні знання, здатний відтворити меншу частину навчального матеріалу, під час відповіді припускається фактичних помилок. Практичні завдання виконано, проте наявна значна кількість помилок і неточностей, завдання виконуються несвоєчасно
0,5 бала	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який має фрагментарні знання, здатний частково відтворити меншу частину навчального матеріалу, під час відповіді припускається фактичних помилок. Практичні завдання не виконано
0 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти

Таблиця 6

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
2. Mykyteichuk, K., Perepeliuk, I., Perkhun, L., Bondarenko, Y., Yakovleva, S., & Sydoruk, I. (2022). Future Teacher Training for Work in the Inclusive Education Framework. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 14(2), 244-256.
3. Soichuk, R., Khrypun, D., Sydoruk, I., Serheieva, V., Shevchenko, V., & Shevchenko, S. (2022). Problems of Organization of Education of Children with Special Educational Needs in the Conditions of Contemporary Primary School (in the Context of Neuropedagogy). *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 13(4), 383-397.
4. Сидорук І. І. Підготовка фахівців галузі знань 01 Освіта/Педагогіка для сфери інклюзивної освіти в Україні. *Вісник. Acta Paedagogica Volyniensis*. 2022. № 4. С. 147–151.
5. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Львів: «Новий світ. 2000», 2019. 264 с.

Додаткова:

6. Bykovska O. Teoretyczno-metodyczne podstawy edukacji pozaszkolnej na Ukraine/Kultura–Sztuka–Edukacja. Tom I. Kraków: Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie, 2015. P. 277–287.
7. Програмно-методичний комплект «Технології навчання дітей з особливими потребами в умовах загальноосвітнього середовища»: навчально-методичний посібник «Технології корекційно-розвивальної роботи в інклюзивному навчальному закладі: позаурочний час». URL: <http://surl.li/ccgti>

Інтернет-ресурси:

8. <https://mon.gov.ua/ua>
9. <https://imzo.gov.ua/>
10. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/779-2019-%D0%BF#Text>

Неформальна освіта:

11. <https://osvita.diia.gov.ua/>
12. <https://prometheus.org.ua/partnership/>
13. <https://vseosvita.ua/>
14. <https://vumonline.ua/>
15. <https://www.ed-era.com/>